

ת"פ 3597/05/15 - מדינת ישראל נגד אסף עמבר

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 3597-05-15 מדינת ישראל נ' עמבר תיק חיצוני: 424/15
לפני כבוד השופט רון סוקול, סגן נשיא
המאשימה
מדינת ישראל ע"י עו"ד ש' אדלר
נגד
אסף עמבר ע"י עו"ד ב' קניג, עו"ד ת' נווה, עו"ד ז' ניסים, עו"ד
הנאשם
ר' בן שמואל

החלטה

1. בקשה לחזרה מהודיה שהגיש נאשם לאחר הכרעת הדין וטרם מתן גזר הדין.

רקע

2. כנגד הנאשם הוגש כתב אישום הכולל חמישה אישומים בעבירות מרמה שונות.

-באישום הראשון נטען כי בחודש 12/2014 ניתן בבית משפט השלום בעכו צו לתפיסת כל חשבונותיו של הנאשם בבנק ולהקפאת הפעילות בחשבון הבנק של הנאשם בבנק הפועלים בע"מ. ביום 14.12.2014 נעצר הנאשם לצורך חקירה ושחרר בתנאים. בין היתר כי הכספים המופקדים בחשבון הבנק של הנאשם בבנק הפועלים ישמשו כערובה להבטחת מילוי תנאי השחרור. נטען כי בניגוד לצו התפיסה ועל אף שהיה מודע להחלטות בית המשפט, פעל הנאשם להעביר כספים מתוך חשבונות באמצעות אתר האינטרנט של הבנק. הנאשם פעל תוך הצגת מצג שווא כי עומדת לו זכות להעברת הכספים.

בשל מעשים אלו מיוחסות לנאשם באישום הראשון עבירות של קבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות, עבירה לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין, התשל"ז-1977; ועבירה של הפרת הוראה חוקית, עבירה לפי סעיף 287(א) לחוק העונשין.

-באישום השני נטען כי במסגרת חקירת המשטרה נתפס מכשיר טלפון נייד של הנאשם. לבקשת הנאשם הורה בית המשפט לאפשר לנאשם להעתיק נתונים מתוך מכשיר הטלפון. הנאשם הגיע לתחנת המשטרה בליווי טכנאי. בעת שהטכנאי העתיק את הנתונים, נטל הנאשם את מכשיר הטלפון וניסה למחוק ממנו הודעות SMS בכוונה להכשיל את ההליך השיפוטי.

בשל מעשים אלו מיוחסת לנאשם עבירה של ניסיון שיבוש מהלכי משפט, עבירה לפי סעיף 244 ביחד עם סעיף 25 לחוק העונשין.

-באישום השלישי נטען כי אחיו של הנאשם, סער עמבר, פתח בשנת 2008 חשבון בבנק הפועלים בע"מ וקיבל כרטיס חיוב לצורך משיכת והפקדת מזומן במכשירי הבנק האוטומטיים. נטען כי הנאשם נטל את כרטיס החיוב של אחיו, השיג את הקוד הסודי ואת שם המשתמש שלו בחשבון שלא בהסכמתו, והחל לעשות בו שימוש. נטען, כי הנאשם הפקיד, באמצעות כרטיס החיוב של סער ותוך שימוש בקוד הסודי, סכומי כסף במזומן. בשנת 2012 הפקיד כך ₪ 167,570 ₪ ובשנת 2013 הפקיד 191,800 ₪. הנאשם נהג גם לתת הוראות להעברת הכספים באמצעות אתר האינטרנט של הבנק לחשבונו בבנק לאומי לישראל בע"מ, תוך שהוא עושה שימוש בשם המשתמש ובסיסמא שהשיג. הנאשם עשה זאת, כך נטען, כדי למנוע מבנק הפועלים ומבנק לאומי לדווח על הפקדות הכספים כמתחייב לפי חוק איסור הלבנת הון, תש"ס-2000.

בשל מעשים אלו מיוחסות לנאשם עבירות של עשיית פעולה ברכוש במטרה שלא יהיה דיווח או כדי לגרום לדיווח בלתי נכון - מספר עבירות לפי סעיף 3(ב) לחוק איסור הלבנת הון, וקבלת דבר במרמה בנסיבות מחמירות - עבירה לפי סעיף 415 סיפא לחוק העונשין.

- באישום הרביעי נטען כי בחודש נובמבר 2013 ביקש הנאשם לרכוש רכב מסוג מרצדס. הנאשם ביקש לשלם סך של 100,000 ₪ מתוך מחיר המכונית בתשלומים, ולשם כך ביקש להתקשר בעסקת מימון עם החברה המוכרת. לצורך קבלת המימון, נדרש הנאשם להציג תלושי שכר ופלט חשבון עו"ש בבנק המעידים על קבלת משכורת חודשית. הנאשם לא עבד אותה עת כשכיר ועל כן לא יכול היה להציג תלושי שכר. נטען, כי הנאשם זייף 3 מסמכים הנחזים להיות תלושי שכר. כן זייף מסמך הנחזה להיות פלט חשבון עו"ש בבנק לאומי. בסופו של דבר עסקת המימון לא אושרה.

עוד נטען כי לצורך רכישת הרכב מסר הנאשם לחברה המוכרת המחאות משוכות מחשבונו של אחיו סער תוך שהוא מזייף את חתימותיו של סער. לבסוף נטען כי על מנת להסתיר את בעלותו במכונית רשם הנאשם במשרד הרישוי את הבעלות במכונית על שמה של אמו.

בשל מעשים אלו מיוחסות לנאשם עבירות של ניסיון לקבלת דבר במרמה, עבירה לפי סעיף 415 ביחד עם סעיף 25 לחוק העונשין, עבירות של זיוף בכוונה לקבל דבר, עבירה לפי סעיף 418 לחוק העונשין, עבירה של זיוף, עבירה לפי סעיף 418 רישא לחוק העונשין, ושימוש במסמך מזויף בכוונה לקבל דבר, עבירה לפי סעיף 420 ביחד עם סעיף 418 לחוק העונשין.

-באישום החמישי מיוחסות לנאשם עבירות לפי פקודת מס הכנסה [נוסח חדש]. נטען כי בשנים 2007-2014 נבעו לנאשם הכנסות מעיסוק החייבות במס. הנאשם לא הודיע לפקיד השומה על העיסוק בניגוד לחובתו על פי הפקודה. הנאשם לא ניהל ספרים, לא רשם את הכנסותיו ולא הגיש דו"חות לפקיד השומה. בכתב האישום המקורי נטען, כי בשנים אלו היו לנאשם הכנסות בסכום כולל של 1,521,444 ₪. סכום זה תוקן ל 1,330,000 ₪.

בשל מעשיו אלו מיוחסות לנאשם עבירות של מרמה, עורמה ותחבולה, עבירה לפי סעיף 220(5) לפקודת מס הכנסה, ועבירה של אי הודעה על התחלת עיסוק, עבירה לפי סעיף 215א(א) לפקודת מס הכנסה.

3. כתב האישום הוגש כנגד הנאשם ביום 4.5.2015 והדיון נקבע בפני כב' השופט א' טובי. לאחר מספר דחיות ניתנה בישיבה מיום 11.2.2016 תשובה לאישום החמישי בלבד. הנאשם כפר באשמתו. ביום 17.2.2016 נמסרה תשובת הנאשם לגבי האישומים הראשון, השני השלישי והרביעי. הנאשם כפר בעבירות שיוחסו לו. ביחס לאישום החמישי התבקשה דחייה על מנת לאפשר לנאשם לנהל משא ומתן עם פקיד השומה.

לאחר שהליכי המשא ומתן עם פקיד השומה לא צלחו נקבע התיק לשמיעת ראיות לארבעה מועדים בחודש נובמבר 2016. במועד הראשון שהיה קבוע ליום 16.11.2016 לא התייצב הנאשם. נטען כי יצא לחו"ל באישורו של בית המשפט וכי בשל תאונת דרכים בה נפגע לא יכול היה לחזור ארצה ולהתייצב לדיון. מבלי לפרט את כל הטענות נציין, כי בסופו של הדיון ניתן על ידי בית המשפט צו הבאה כנגד הנאשם, ללא שחרור, וזאת על מנת שניתן יהיה לקיים את הדיונים מיד עם שובו. כמו כן ניתן צו המחייב את הנאשם לשלם הוצאות לאוצר המדינה בסך של 10,000 ₪.

4. לאחר שובו של הנאשם לישראל נערך דיון ביום 5.2.2017 בו הודיעו באי כוח הנאשם כי הושג הסדר עם פקיד השומה, אולם ההסדר הושהה לבקשת הפרקליטות. במצב זה נקבע התיק שוב לשמיעת ראיות במועדים שונים בחודש יוני 2017.

כאשר התייצבו הצדדים לדיון ביום 22.6.2016 ציינו כי הגיעו להסדר טיעון. בהתאם להסדר הטיעון הוסכם כי הנאשם יחזור בו מכפירתו, יודה בעבירות שיוחסו לו בכל האישומים ויכפור אך ורק בסכומי ההכנסות מושא האישום החמישי. עוד הוסכם כי הנאשם יורשע רק באישומים 1-4 וכי תינתן לו שהות לנסות להגיע להבנות עם פקיד השומה בעניין סכומי ההכנסות.

לעניין העונש הוסכם כי המאשימה תעתור להטלת עונש מאסר בפועל של 24 חודשים, מאסר מותנה וקנס, ואילו הנאשם יעתור לעונש מאסר בפועל של 6 חודשים שירוצו בעבודת שירות בכפוף לקבלת חוות דעת הממונה על עבודות השירות. כן הוסכם, כי בטרם גזירת הדין יוגש תסקיר קצין מבחן בעניינו של הנאשם.

5. לאר שההסדר הוצג לבית המשפט נאמר על ידי הנאשם: "אני מבין את ההסדר והוא מקובל עלי. אני מבין שביהמ"ש לא חייב לקבל את ההסדר". בהמשך ולאחר שבית המשפט התיר לנאשם לחזור בו מהכפירה הודה הנאשם ואמר:

"אני מודה בעובדות המיוחסות לי באישומים 1-4 וכן אני מודה בסעיפי החיקוק נשוא האישום החמישי, אך בשלב זה אני חולק על הסכומים המפורטים באישום זה".

לאור הודיית הנאשם, הרשיע בית המשפט את הנאשם בעבירות המיוחסות לו באישומים 1-4 וקבע המשך דיון באישום החמישי בלבד.

6. בדיון שהתקיים לאחר מכן הודיעו באי כוח הנאשם כי לא הושג הסדר עם פקיד השומה. לטענתם, פקיד השומה חזר בו מהסכם השומה שהושג ועל כן הגישו תביעה לבית משפט השלום לכוף על פקיד השומה לעמוד בהתחייבותו. כן הבהירו כי הנאשם מבקש להגיע להבנות עם פקיד השומה לעניין סכומי ההכנסות וחבות המס כדי להסיר את המחדל, דהיינו לשלם את המס, בטרם גזירת הדין בתיק זה.

אציין כי בישיבה מיום 19.7.2017 הבהיר בא כוח הנאשם כי "הנאשם לא חוזר בו משום הסדר שהושג או מהודאה". לאור בקשת הנאשם למצות את ההליכים מול פקיד השומה ולפעול לתשלום המס דחה בית המשפט את הדיון למועד נוסף.

7. משחלפה תקופה נוספת ללא שהושג הסדר עם פקיד השומה ומבלי שניתן פסק דין בתביעת הנאשם לכוף על פקיד השומה את הסכם השומה שנחתם, הורה בית המשפט בישיבה מיום 29.1.2018 כי העדויות בעניין המחלוקת שנתרה, קרי סכומי ההכנסות מושא האישום החמישי, יישמעו ביום 19.2.2018.

8. בין לבין הגיש הנאשם בקשה לפסילת השופט טובי (בקשה מס' 15). בקשתו של הנאשם נדחתה בהחלטת השופט א' טובי מיום 12.2.2018. על החלטה זו הגיש הנאשם ערעור לבית המשפט העליון (ע"פ 1379/18) וביום 18.2.2018 ניתן פסק דינה של כב' הנשיאה א' חיות הדוחה את הערעור ואת בקשת הפסלות.

ביום 19.2.2018 התייצבו הצדדים לדיון. בא כוח המאשימה ביקש לתקן את כתב האישום כך שסכום ההכנסות הכולל באישום החמישי יעמוד על סך של 1,330,00 ₪ בלבד, ובקשת התיקון התקבלה. לאחר מכן החלה פרשת התביעה ונשמעה עדותם של ארבעה עדים. המשך הדיון נקבע ליום 15.3.2018.

9. ביום 28.2.2018 הגיש הנאשם בקשה נוספת לפסילת השופט א' טובי ולהעברת התיק למותב אחר. בבקשתו זו העלה הנאשם טענות שונות כנגד השופט טובי ובין היתר טען כי נודע לו על משלוח מסרונים בין השופט לקצין הביטחון של בית המשפט בעניינו של הנאשם. מבלי להלאות בפרטים נציין, כי בעקבות חשיפת הטענות נפתחה חקירה משטרתית כנגד קצין הביטחון, אדם שלישי והנאשם בחשד לזיוף. חקירה זו טרם הסתיימה.

בנסיבות אלו, החליט כב' השופט א' טובי לפסול עצמו מהמשך הדיון בתיק (החלטה מיום 12.3.2018), והדיון בתיק הועבר לטיפול.

10. בישיבה שהייתה קבועה לסיום פרשת התביעה ביום 15.3.2018 הודיע הנאשם באמצעות באי כוח כי הוא מבקש לחזור בו מן ההודיה. הנאשם הבהיר כי הודה בעבירות המיוחסות לו בשל הרגשה סובייקטיבית כי בית המשפט גיבש כבר דעתו עליו ומתוך תחושת "פחד" מהמשך ההליך. במיוחד ציין כי חש עוינות מצד בית המשפט כאשר הזכיר את נסיעתו לתאילנד ממנה שב באיחור, ועל כן אמר לבאי כוחו להודות בכל האישומים ללא כל תיקון. בבקשה שהגיש בכתב לאחר הדיון ובתצהיר שצורף לה חזר על הדברים והוסיף כי "[...] הודאתי לא ניתנה מרצוני החופשי אלא מפחד שנבע מיחסו של השופט כלפי וכלפי באי כוחי וכתוצאה מהתבטאויות כאלו ואחרות שלו" (סעיף 12 לתצהיר).

11. המאשימה מתנגדת לבקשת הנאשם לחזור בו מהודיה וטוענת כי הבקשה נובעת משיקולים טקטיים של הנאשם ולא מפגם כלשהו בהודיה. המאשימה מדגישה כי חלפו חודשים רבים מאז הודה הנאשם בעבירות וכי היו לו הזדמנויות רבות לחזור בו מההודיה. הנאשם לא חזר מהודייתו ואף שב והדגיש בהזדמנויות שונות כי אינו מבקש לחזור בו מההודיה. עוד נטען כי הטענה לפיה הנאשם הודה משום שפחד מיחסו של בית המשפט אינה מתיישבת עם העובדה כי עמד על הטענות בדבר סכומי ההכנסות שהושמטו על ידו. המאשימה סבורה כי אין בסיס לטענה כי הנאשם הודה בשל חששו מפני השופט א' טובי ועל כן בהעדר כל נימוק לחזרה מההודיה פרט לשיקול הטקטי, דינה להידחות.

דין והכרעה

12. כפי שיפורט להלן, הגעתי למסקנה כי יש להיעתר לבקשה ולהתיר לנאשם לחזור בו מהודייתו. סבורני כי בנסיבות המקרה, וגם אם הודיית הנאשם לא ניתנה בשל פחד כלשהו מבית המשפט אלא מרצונו החופשי של הנאשם, אין למנוע ממנו לשנות בשלב זה את עמדתו ולהתיר לו לחזור מההודיה.

13. המקור המשפטי לחזרת נאשם מהודיה מצוי בסעיף 153 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 הקובע:

- (א) הודה הנאשם בעובדה, אם בהודיה שבכתב לפני המשפט ואם במהלך המשפט, רשאי הוא בכל שלב של המשפט לחזור בו מן ההודיה, כולה או מקצתה, אם הרשה זאת בית המשפט מנימוקים מיוחדים שיירשמו.
- (ב) התיר בית המשפט לנאשם לחזור בו מהודייתו אחרי הכרעת הדין, יבטל בית המשפט את הכרעת הדין במידה שיסודה בהודיית הנאשם ויחדש את הדיון אם הדבר מתחייב מן הנסיבות.

הסעיף אינו קובע רשימת עילות מוגדרות לחזרה מהודיה אלא מסתפק בהטלת חובה על בית המשפט לרשום את נימוקיו. בתי המשפט התחבטו לא אחת בשאלה מהם הנימוקים שמצדיקים מתן היתר לנאשם לחזור בו מהודייתו. ניתן למצוא בפסיקה גישות שונות. המחמירים סבורים כי תינתן לנאשם הרשות לחזור בו מההודיה רק אם התגלה כי נפל פגם ברצונו להודות, כגון שהודה באשמה בניגוד לרצונו או שלא הבין את משמעות ההודיה (ראו למשל ע"פ 945/85 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד מא (2) 572, 579 (1987); ע"פ 1958/98 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נז (1) 577, 621 (2002); ע"פ 763/03 שמואל נ' מדינת ישראל (14.04.2003); ע"פ 635/05 דענא נ' מדינת ישראל (26.11.2007)).

לעומת זאת, ניתן למצוא גישה מקילה יותר ולפיה תינתן לנאשם הרשות לחזור בו מהכפירה כל אימת שהבקשה לחזור אינה נובעת מתכסיס פסול אלא מטעם ענייני. המצדדים בגישה המקילה תומכים במתן היתר גם אם הנאשם סובר כי טעה כאשר הודה, ומטרתו היחידה היא לברר את האמת ולשכנע בחפותו (ראו דעת הרוב בע"פ 3754/91 מדינת ישראל נ' סמחאת, פ"ד מה(5) 798 (1991); ע"פ 5561/03 מדינת ישראל נ' פלוני, פ"ד נח(4) 145 (2004); רע"פ 2292/08 אמסלם נ' מדינת ישראל (30.03.2009); ע"פ 6349/11 שניידר נ' מדינת ישראל (10.6.2013)).

14. בע"פ 6349/11 הנ"ל מבהיר בית המשפט, כב' השופט מלצר, כדלקמן:

"בסופו של דבר, ועל כך חזר בית משפט זה שוב ושוב, **השאלה המכרעת היא הסיבה לבקשת הנאשם לחזור בו מהודאתו (להלן: מבחן המניע)** - האם מדובר ברצון כן ואמיתי להוכיח את חפותו, או שמא מדובר בתכסיס, קרי באקט טקטי, שנועד להשיג רווח דיוני-משפטי" (ההדגשה במקור - ר' ס').

על חשיבות מבחן המניע חזרו בתי משפט גם במקרים רבים נוספים (ראו למשל: ע"פ 6028/13 פלוני נ' מדינת ישראל (20.03.2014); רע"פ 445/16 יובל זקן נ' מדינת ישראל (20.01.2016)). בתי המשפט הוסיפו כי יש לבחון גם את עיתוי הגשת הבקשה. עם זאת הודגש, כי עיתוי הבקשה אינו אלא כלי עזר להכרעה במבחן המניע; דהיינו לקביעה האם שיקולים טקטיים הם שעומדים בבסיס הבקשה או רצון כן ואמיתי של הנאשם להוכיח את חפותו (ע"פ 6349/11 הנ"ל פסקה 20; רע"פ 445/16 הנ"ל, פסקה 10; ע"פ 6028/13 הנ"ל, פסקה 10)).

15. לענייננו. דומה שלטענות הנאשם כי "פחד" מיחסו של בית המשפט אין כל בסיס אובייקטיבי. הנאשם היה מיוצג בכל ההליכים על ידי יותר מסנגור אחד, הבין את ההליך והודה רק לאחר מספר רב של ישיבות וניסיונות להגיע להסדר עם פקיד השומה. לנאשם היו הזדמנויות רבות לאחר ההודיה לחזור ממנה, ולמרות זאת הדגיש שוב ושוב כי אינו מבקש לחזור מההודיה. טענת ה"פחד" אינה מתיישבת גם עם כפירתו של הנאשם בסכומי ההכנסות מושא האישום החמישי.

16. עם זאת יש לזכור, כי מצויים אנו בשלב מוקדם יחסית של הדיון, אף שחלף זמן רב מיום הגשת כתב האישום. מאז הכרעת הדין נערכה רק ישיבה אחת לשמיעת ראיות ונשמעו רק 4 עדים. עדויות אלו נדרשו לצורך הכרעה באישום החמישי ולא היה בהן כדי לשנות במאום את הראיות באישומים האחרים. אין טענה כי בשל חלוף הזמן יהיה קושי להביא מי מהעדים בנוגע לאישומים 1-4 לעדות, או כי חלוף הזמן הצמיח לנאשם טובת הנאה כלשהי. טענת המאשימה כי מדובר בשיקולים טקטיים נטענה בעלמא ואין כל הסבר מהו השיקול הטקטי שיכול להצדיק את חזרת הנאשם מהודייתו. שמיעת הראיות בתיק אינה צפויה לארוך זמן רב ובאי כוח הנאשם הודיעו כי יאותו לכל מועד שייקבע. בהתאם גם נקבעה ישיבה לימים הקרובים, יום 28.3.2018.

17. דומה כי די בכך שהמניע שהציג הנאשם, בירור האמת, לא נסתר - ולו גם לכאורה, וכי אין שום ראייה, השערה או הסבר המלמדים כי הבקשה נגועה בתכסיסנות פסולה כדי להצדיק את דחיית הבקשה. אוסיף כי גם אם לא היה כל בסיס אובייקטיבי לחששותיו של הנאשם, די בכך שהנאשם מעיד על עצמו כי חש שלא בנוח להמשיך בהליך ולכן הודה כדי לאפשר לו להוכיח את חפותו.

אעיר כי בדיון אישר בא כוח הנאשם כי ידוע לנאשם שמשמעות החזרה מהודיה היא כי הסדר הטיעון בטל וכי המאשימה לא תהא כבולה לטווח הענישה שהוסכם בהסדר.

סוף דבר

18. אשר על כן אני מתיר לנאשם לחזור בו מהודייתו. בדיון הקבוע ליום 28.3.2018 יישמעו העדויות של ענת כץ וליטל מורד ביחס לכל האישומים.

אני מורה על זימון שירותי הקלטה לדיון.

מועדים נוספים ייקבעו בסוף הישיבה.

ניתנה היום, ט' ניסן תשע"ח, 25 מרץ 2018, בהעדר הצדדים.